

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXVI, broj 44

3. studenoga 2016.

cijena 200 Ft

Foto: Branka Pavić Blažetin

4. – 5. stranica

PEČUH – XIII. MEĐUNARODNI KROATISTIČKI ZNANSTVENI SKUP

LADO u Budimpešti

10. stranica

Koljnofska čuvarnica

11. stranica

Misa u Petribi

14. stranica

Komentar

Vrijeme sjećanja

Svi sveti svetkovina je u Rimokatoličkoj Crkvi. Blagdan Svih svetih često povezujemo s Dušnim danom, ipak govorimo o dva različita blagdana. Na blagdan Svih svetih slavimo sve preminule koji nisu svi uzdignuti na čast oltara, ali su zavrijedili ući u slavu Božju svojim skromnim načinom života. Na Dušni dan mislimo na svoje najbliže, obitelj, prijatelje, znance, na one koje su nam bili važni, koje smo jako voljeli, od kojih smo mnogo naučili i koji, možda na nevidljiv način, ali stalno su pratili naš životni put.

U današnje vrijeme, i kod nas, sve se češće slavi blagdan koji je u Americi vrlo omiljen, a to nije drugo negoli Halloween. Ima takvih koji se ne slažu sa slavljenjem toga američkog blagdana jer smatraju da time upućuju na nepoštivanje pokojnih. Neki se slažu s tim načinom razmišljanja, a neki ne. Druga je stvar što se u XXI. stoljeću, nažalost, to većma čini veselom zabavom u raznim maskama nego sjećanjem na naše najmilije. A zašto je taj naš blagdan baš u ovo vrijeme? Može biti i zato što su ovi mjeseci nerazdvojno povezani s mrtvima. Priroda se zimi čini neživom, a zbog gladi životinje, ne dobiju li hrane, ugibaju. Prema raznim izvorima zato su počeli slaviti mrtve baš u to doba. U to vrijeme mislimo na one koji već nisu među nama. Pridajemo im pozornost time da posjetimo njihove grobove, palimo svijeće i molimo se za njih. Možda i time želimo ispraviti propuste koje smo prema njima iskazivali u životu, kada možda za nekoga nismo imali dovoljno vremena, ili smo bili, barem po našem sudu, prezauzeti ili zbog posla ili zbog drugih obveza. Možda nismo ni opazili i nismo cijenili onu ljubav koju su u sebi gajili prema nama. Svi mi osjećamo potrebu da se susretnemo s obitelji, prijateljima, nažalost, u naše vrijeme za to sve manje mogućnosti imamo u svojim rodnim selima, ali na Dušni dan svakako se vraćamo i onda kada živimo daleko. U groblju se susrećemo i s onima koje možda godinama nismo vidjeli, sjetimo se zajedničkih uspomena i živih i pokojnih. U obitelji također je važno da se brinemo za taj blagdan, da ne zaboravimo naše najdraže. Među Hrvatima u Mađarskoj to je iznimno važno jer, nažalost, ima naselja gdje još samo grobovi čuvaju uspomenu na stare stanovnike, Hrvate koji su tamo davno obitali, čuvali običaje, kulturu i naš jezik. Nikada ne smijemo to zaboraviti i moramo se truditi da naša kultura i u budućnosti ostane živa, da o našim rodnim selima ne „pričaju“ samo grobovi nego i naši sljedbenici.

L. G.

Glasnikov tjedan

Komunikolozi naglašavaju kako internetske zajednice nisu isto što i društvene mreže. Internet nam već sada pruža more mogućnosti, a kako će se komunikološki tjekovi i kanali razvijati, teško je i zamisliti. Vladimíra Dorčová-Valtnerová kao uvod u V. regionalnu konferenciju posvećenu manjinskim i mjesnim glasilima koja će biti održana 10. studenoga u Novom Sadu, piše da se internetskim prostorom može koristiti na razne načine. Jedni se njime koriste ili ga mogu upotrebljavati kao sredstvo komunikacije, kao prostor dolaženja do

Komunikolozi naglašavaju kako internetske zajednice nisu isto što i društvene mreže. Internet nam već sada pruža more mogućnosti, a kako će se komunikološki tjekovi i kanali razvijati, teško je i zamisliti.

novih informacija, neki kao zabavu, ali internetski prostor nosi u sebi mogućnost okupljanja ljudi s istim ciljevima, potrebama i zanimanjima.

Spomenuti se okupljaju ili se mogu okupljati u internetske zajednice koje su formalno slične okupljanju u organizacijama građanskoga društva. Takvih internetskih zajednica ima danas već na tisuće. Mnogi se korisnici interneta okupljaju i druže u virtualnome, zamišljenome svijetu, okupljaju se u internetskim zajednicama koje su im po volji i kojima žele pripadati s obzirom na svoj krug interesa i potreba. Istraživanja govore da najveći broj internetskih zajednica čine zajednice u kojima se „sastaju“ zaljubljenici uz određenu glazbu, profesiju, videoigrice.

Neki teoretičari i društvene mreže tretiraju kao internet zajednice, drugi ipak smatraju da između njih postoji razlika. Naime, društvene mreže, poput Fejsbuka ili Instagrama mogu se promatrati i kao offline socijalne mreže, jer se u okviru njih okupljamo s već postojećim prijateljima, znancima, suradnicima. Najveća razlika između društvenih mreža i online (internetskih) zajednica leži u tome tko tvori mrežu ljudi. Naime, sigurno je da ljudi u konkretnim mrežnim (online) zajednicama

imaju različitu pozadinu i povijest i vjerojatno se nikada ne bi sreli u stvarnim životima, kao što je to slučaj s druženjem na društvenim mrežama, na kojima se družimo i komuniciramo s ljudima koje smo već negdje upoznali.

Manjinski mediji imaju velik potencijal da u okviru svojih mrežnih izdanja zajedno sa svojim prijateljima, posjetiteljima kreiraju internetske zajednice u kojima će razmjenjivati iskustva, dijeliti iste interese, a zajedničko je svim posjetiteljima i članovima tih zajednica jezik. Takva internetska zajednica u sklopu manjinskog medija mogla bi ujediniti mnoštvo pripadnika neke etničke zajednice, bez obzira na to jesu li ti pripadnici negdje u manjini, u dijaspori, ili u većini. Dobrobit bi bila vidljiva na više razina, kaže Vladimíra Dorčová-Valtnerová od rasta posjećenosti stranice do jačanja zajedništva.

Branka Pavić Blažetin

**Čitajte i širite
Hrvatski
glasnik!**

Zvonko Milas u Pečuhu

U petak, 21. listopada, Zvonko Milas, predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske bio je na svečanom otvorenju 13. Međunarodnog kroatističkog znanstvenog skupa u Pečuhu.

Zvonko Milas, predstojnik Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, s generalnom konzulicom Vesnom Haluga u HDS-ovu pečuškom uredu u posjetu HDS-ovu predsjedniku Ivanu Guganu

U svome prigodnom govoru istaknuo je da poznavanje hrvatskoga jezika ima nemjerljivo značenje za očuvanje i razvijanje hrvatske samobitnosti, te da je vrlo važno na znanstvenoj razini istraživati ključne odrednice hrvatskog identiteta i ključne teme Hrvata koji žive izvan domovine te da ovaj Znanstveni skup s višegodišnjim tijekom i velikim ugledom znatno pridonosi tomu cilju na čemu je zahvalio organizatoru Skupa, Znanstvenom zavodu Hrvata u Mađarskoj i njegovu ravnatelju g. Stjepanu Blažetinu. Na ovogodišnjem Skupu sudjelovalo je osamdesetak znanstvenika, uglavnom kroatista, iz devet europskih država.

Istoga dana predstojnik je u Pečuhu posjetio Generalni konzulat Republike Hrvatske, ured Hrvatske državne samouprave te Dječji vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleže, a u pratnji mu je bio savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske manjine u inozemstvu g. Milan Bošnjak

U kraćem razgovoru u Generalnom konzulatu, generalna konzulica gđa Vesna Haluga predstavila je najvažnije djelatnosti, aktivnosti i projekte vezane za hrvatsku manjinu na konzularnom području.

U uredu Hrvatske državne samoup-

rave održan je sastanak s predsjednikom g. Ivanom Guganom na kojemu se razgovaralo o programima i projektima hrvatske zajednice u Mađarskoj. G. Gugan je zahvalio na dosadašnjoj pomoći i dobroj suradnji, a predstojnik Milas pohvalno je govorio o postignućima Hrvata u prijateljskoj Mađarskoj, izražavajući nadu da će tako biti i ubuduće, uz neprekidnu potporu Državnog ureda.

Predstojnik je u nastavku svoga boravka obišao i Dječji vrtić, osnovnu školu, gimnaziju i učenički dom Miroslava Krleže, gdje je domaćin bio ravnatelj g. Gabor Györfvári koji je predstojnika Milasa upoznao s poviješću obrazovanja Hrvata u Pečuhu, čiji začetci sežu u davnu 1722. godinu, pa sve do danas. Predstojnik Milas izrazio je zadovoljstvo viđenim, te rekao da ga veseli kada vidi ovakve objekte, ali još više činjenica da se povećava broj djece od vrtića do gimnazije te da će ured kojemu je na čelu zasigurno i nadalje, sukladno svojim mogućnostima, davati potporu projektima koji jamče ne samo opstojnost nego i rast i razvoj hrvatske zajednice izvan Republike Hrvatske, čitamo na društvenim mrežama Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Branka Pavić Blažetin

KARLOVAC – Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i voditelj njezina Ureda Jozo Solga službeno su 19. listopada posjetili Karlovačku županiju. Tom su se prigodom u Uredu župana sastali sa županom Ivanom Vučićem i županijskim vodstvom, gdje su razgovarali o nastavku suradnje započete nedavnim posjetom izaslanstva Karlovačke županije Pečuhu, Baranjskoj županiji i Hrvatskoj državnoj samoupravi u Mađarskoj. G. Gugan i g. Solga predstavili su djelokrug rada Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj. Potom su g. Vučić te g. Gugan i g. Solga gostovali u emisiji TV 4 rijeke Karlovac. S voditeljem emisije „Uzavrela točka“ Josipom Grdinom razgovarali su o odnosima suradnje Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj i Karlovačke županije te o stanju, statusu i pravima hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj.

Karlovački župan između ostalog istaknuo je da ga je iznenadilo što većina od njih, iako se radi o drugom ili trećem naraštaju Hrvata, odlično govori hrvatski jezik. I njegovi današnji gosti potvrdili su da dobro vladaju hrvatskim jezikom, te još jednom ponudio je jačanje suradnje. – Mi smo i dosad uvijek nudili našu pomoć glede suradnje između Hrvatske i Mađarske, kaže Gugan. Najviše možemo pomoći na polju kulture, ali preko nas ta se suradnja može razvijati i u gospodarstvu. Imamo u svim županijama ljudi koji su se dobro integrirali na svim poljima. Zato sad kažem – koristite se Hrvatima u Mađarskoj za dobrobit hrvatskoga gospodarstva i nas samih. Inače, hrvatska zajednica u Mađarskoj ima pedesetak tisuća pripadnika, premda je znatno veći broj Mađara hrvatskog podrijetla, i on iznosi nekoliko stotina tisuća, kaže Gugan. Po brojnosti hrvatska je zajednica treća u Mađarskoj, poslije Roma i Nijemaca. Pripadnici hrvatske manjine iznimno su dobro organizirani. Imaju 118 mjesnih samouprava, šest županijskih. Imaju i glasnogovornika u Mađarskome parlamentu, koji ima sva prava kao i zastupnici, osim prava glasa, ali se i tako pokazalo da itekako može pomoći, posebno kod donošenja nekih zakona i slične problematike. Imaju i stotinjak udruga civilnog društva, i tri obrazovna središta, od vrtića do srednje škole. Oko tri tisuće djece uči hrvatski jezik. Raspolažu proračunom od desetak milijuna eura godišnje, a najviše ili točnije 99 posto potrebnih sredstava dobivaju od države. Pripadnici hrvatske manjine u Mađarskoj, kaže Gugan, dosta su raštrkani, došli su iz raznih krajeva od Vojvodine do Podravine, što govori o njihovoj raznolikosti, ali i o bogatstvu koje se na toj raznolikosti zasniva – čitamo za vas na mrežnim stranicama Karlovačke županije.

PEČUH – XIII. MEĐUNARODNI KROATISTIČKI ZNANSTVENI SKUP

U organizaciji Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, u suorganizaciji s Odsjekom za kroatistiku Instituta za slavistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata i Regionalnim centrom Mađarske akademije znanosti, 21. i 22. listopada 2016. godine u Pečuhu je održan XIII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup koji je okupio kroatiste i slaviste, te znanstvenike drugih profila iz Mađarske, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije (Vojvodine), Slovenije, Austrije, Slovačke, Poljske, Rumunjske itd.

XIII. Međunarodni kroatistički znanstveni skup bio je posvećen ovim važnim obljetnicama: 450. obljetnica Sigetske bitke i pogibije Nikole Šubića Zrinskog; 25. obljetnica *Hrvatskoga glasnika*, tjednika Hrvata u Mađarskoj; 20. obljetnica *Riječi*, prvoga hrvatskog književnog časopisa u Mađarskoj.

Skup je pozdravio predsjedavajući mu ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin. Minutom šutnje sudionici skupa odali su počast preminulom Đuri Frankoviću, hrvatskom književniku, etnografu, povjesničaru i publicistu, koji je u svom istraživačkom radu obuhvatio brojne subetničke skupine Hrvata u Mađarskoj.

Okupljene znanstvenike, među ostalima, pozdravio je i Skup otvorio prorektor Sveučilišta u Pečuhu Gyula Berke ističući kako je ovaj kroatistički kongres, po njegovim saznanjima, najveći skup ovoga tipa izvan Republike Hrvatske, te kako se raduje što se ova priredba organizira uza sudjelovanje sponzora i raznih organizacija.

Skupu se obratio dekan Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu Tamás Bereczkei naglašujući važnost Odsjeka za kroatistiku za Filozofski fakultet. Reče da je cilj što jače integrirati kroatističku katedru u pedagoški studij i jačati je unatoč svim teškoćama, jer nam je ona jako važna.

Skup je u ime Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, te u svoje osobno ime pozdravio predstojnik Ureda Zvonko Milas koji je među ostalim rekao: Teme ovogodišnjega Skupa vrlo su aktualne i veselim se što će biti temeljito obrađene na znanstvenoj i stručnoj razini, kako 450. obljetnica Sigetske bitke i pogibije Nikole Šubića Zrinskog, tako i 25. obljetnica *Hrvatskoga glasnika*, tjednika Hrvata u Mađarskoj.

Hrvatski je sabor 2016. godinu proglasio „Godinom Nikole Šubića Zrinskog“, tijekom cijele godine održano je u Hrvatskoj i u Mađarskoj mnogo različitih manifestacija od kojih svakako treba istaknuti središnje obilježavanje 450. obljetnice Sigetske bitke koje je 7. rujna 2016. održano u Sigetu. Ovaj će stručni skup zasigurno dati velik doprinos u istraživanju i promoviranju ovoga hrvatskog velikana, jedne od ključnih osoba Europe njegovoga vremena.

Svi smo svjesni važnosti i utjecaja medija, stoga je hvalevrijedno četvrtstoljetno izlaženje *Hrvatskoga glasnika*, koji je najvažnije glasilo Hrvata u Mađarskoj. Hrvatski glasnik neprekidno donosi kvalitetne i informativne članke, rado ga prolistamo i u domovini, a ono čemu se posebno veselimo jest činjenica da se aktivno uključuje u nove medijske paradigme našega vremena, u sadržajnom i formalnom smislu. Svakako je važno obilježiti i 20. obljetnicu časopisa *Riječi*, prvoga hrvatskog književnog časopisa u Mađarskoj.

U ime Matice hrvatske Skup je pozdravio potpredsjednik Stjepan Sučić, koji je Maticu predstavio ovoga dana zajedno s potpredsjednikom Matice hrvatske Stipom Boticom. Sjetio se

Predsjedavatelj Stjepan Blažetin, Gyula Berke, Tamás Bereczkei, Zvonko Milas i Stjepan Sučić

Ferenca Črnka koji je napisao prvi historijski dokument u Hrvata o sigetskoj epopeji na kojoj je podlozi nastalo golemo književno djelo na koje smo mi Hrvati ponosni. Ovoga puta, zajedno s predsjednikom Društva hrvatskih književnika Božidarom Petračem, organizatorima je uručio simbolično primjerak knjige autora Božidara Petrača *Sigetski boj u hrvatskoj epici*. Božidar Petrač uručio je paket knjiga dekanu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu za potrebe Odsjeka za hrvatski jezik i književnost.

Skup je pozdravila i generalna konzulica Vesna Haluga naglašujući da je još pop Martinac s Grobnika ustvrdio da su jezik, narod i zemlja jedno. Nikola Šubić Zrinski jedan je od onih hrvatskih velikana koji je uspostavljao kanon hrvatskog domoljublja koje se stoljećima moralo oslanjati više na oružje nego na druga sredstva nacionalne afirmacije i emancipacije.

Čestitala je i 25. godišnjicu uspješnoga rada Hrvatskomu glasniku – tjedniku koji nam danas, kada već 25 godina živimo u slobodnoj i nezavisnoj državi, može biti uzor da opstanak na svome povijesnom prostoru prije svega treba graditi znanjem i umijećem nadograđujući baštinu koju su sačuvali unatoč kušnjama kojima su bili izloženi.

Okupljene znanstvenike pozdravio je i HDS-ov predsjednik Ivan Gugan naglašujući kako mu je čast pozdraviti Skup koji pokazuje da hrvatska zajednica u Mađarskoj ima intelektualnu moć, a mlada lica koja vidi pokazuju da će još dugo biti ovakvih skupova. Posebno je istaknuo važnost nazočnosti predstavnika Hrvata u Srbiji s kojima Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj ostvaruje plodnu suradnju.

Slijedila su plenarna izlaganja. Na skupu je sudjelovalo osamdesetak znanstvenika izlažući širok raspon tema.

Ladislav Heka (Segedin) Uloga i značenje obitelji Zrinski u državnoj povijesti Hrvatske i Mađarske; **Stipe Botica**

(Zagreb) Kačićev prinos Sigetskom otporu i Zrinskomu; **Ružica Pšihistal** (Osijek) Sigetski junak u usmenom pjesničkom pamćenju. **Robert Bacalja** (Zadar) Recepcija drame *Katarina Zrinska* Ante Tresića-Pavičića u kritici moderne; **Katja Bakija** (Dubrovnik) *Knez Nikola Zrinski* – junačka drama u pet činova Matije Bana; **Marica Liović** (Osijek) O zaboravljenoj drami *Knez Nikola Zrinski* Matije Bana; **Ivan Trojan** (Osijek) Nadrealističko-pirandelistička drama *Nikola Šubić Zrinski* Bore Pavlovića; **Janja Prodan** (Pečuh) *Zrinski* u mađarskoj scenskoj umjetnosti; **Kristina Peternai Andrić, Dejan Varga** (Osijek) *Tvorba rodnog identiteta lika Katarine* u dramama o obitelji Zrinski Vladimira Stojavljevića; **Stjepan Sučić** (Zagreb) *Nikola Šubić Zrinski* u knjigama Matice hrvatske; **Božidar Petrač** (Zagreb) *Sto godina Sigetske epopeje* u hrvatskoj književnosti; **Julijana Matanović** (Zagreb) *Moje drago serce*; **Lila Trubić** (Zagreb) *Zajednička Zrinijada braće Zrinskih*; **Ante Bežen** (Zagreb) *Nikola Zrinski* u pjesmi Josipa Jelačića; **Anica Bilić** (Vinkovci) *Mi i drugi* u *Sigetskom junakovanju*; **Katarina Čeliković** (Subotica) *Epska pjesma „Posljednji Zrinski“* Ferde Stražimira Kulundžića u kalendaru *Subotička Danica*; **Dubravka Brunčić** (Osijek) *Kulturno pamćenje Sigetske bitke* u pjesništvu hrvatskoga romantizma; **Jolán Mann** (Budimpešta – Zagreb) *Obitelj Zrinski* u opusu Miroslava Krležę; **Marija Erl Šafar, Tihana Lubina, Roberta Subjak** (Osijek) *Njemačko novinstvo na području Osijeka od 1848. do 1945.*; **Domagoj Tomas** (Osijek) *Gradišćanski Hrvati u časopisima hrvatskoga političkog iseljništva nakon Drugoga svjetskog rata*; **Vjekoslav Blažetin** (Zagreb) *Antititoistički i antijugoslavijски diskurz u „Narodnom/Našem kalendaru“ između 1948. i 1953. godine*; **Silvestar Balić** (Pečuh) *Nakladništvo Hrvata u Mađarskoj nakon demokratskih promjena (1990. – 2015.)*; **Stjepan Blažetin**

(Pečuh) *U početku bijaše Riječ...* O prvome hrvatskom književnom časopisu u Mađarskoj; **Klara Dulić** (Subotica) *Književni sadržaji u časopisu Bunjevačko kolo*; **Tomislav Žigmanov** (Subotica) *Pjesnički sadržaji u (književnim) časopisima Hrvata u Vojvodini nakon 1990.*; **Robert Hajszan** (Güttenbach) *35. obljetnica izdanja Panonskog LIST-a*; **Mirta Bijuković Maršić, Marina Đukić** (Osijek) *Književna i novinska polemika u Hrvatskoj*; **Tatjana Ileš** (Osijek) *Kulturološka uloga obitelji Zrinski u konstruiranju hrvatskoga nacionalnog imidža*; **Gordana Lesinger, Branimir Felger, Dejan Gluvačević** (Osijek) *Imidž Nikole Šubića Zrinskog među hrvatskim navijačkim skupinama – popularnost Šubićevih pokliča na stadionima i javno – medijska percepcija*; **Viktorija Gerdešić** (Pečuh) *Uloga nacionalnih velikana u oblikovanju imidža države – Nikola Šubić Zrinski i Hrvatska*; **Petr Stehlík** (Brno) *Zrinski u hrvatskome nacionalnom imaginariju 19. stoljeća*; **Tihomir Živić, Antonija**

Huljev (Osijek) *„Hrvatske Termopile“*, 450 godina poslije: Sigetska bitka i Nikola Šubić Zrinski u angloameričkim vrelima; **Leszek Małczak** (Katowice) *Nikola Šubić Zrinski u poljskim izvorima*; **Ljiljana Kolenić** (Osijek) *Tronarječnost u hrvatskome književnom jeziku*; **Emina Berbić Kolar** (Osijek) *Lingvistički opis Šarčevićeva školskoga rječnika iz 1893. godine*; **Ana Lehecki-Sarmardžić, Jadranka Mlikota** (Osijek) *Horvát Nyelvtan* Aladára Ehrenhöfera i Rókusa Vidovicsa; **Kristina Katalinić** (Zagreb) *Prinosi mađarsko-hrvatskoj povijesnoj leksikografiji: rječnici Mavra Špicera*; **Đuro Blažeka, Ines Virč** (Zagreb) *Zobov pod nos* (konceptualna analiza frazema preloške skupine govora); **Ivica Đurok** (Pečuh) *Marginalne grupe i narodnosti*; **Branko Ostajmer** (Zagreb) *Pečuh kao hrvatsko obrazovno središte u 19. stoljeću*; **Timea Bockovac** (Pečuh) *Uloga sociolingvističkih istraživanja u jeziku manjina*; **Živko Gorjanac** (Baja) *Usporedba bošnjačkoga govora Udvara (Pécsudvard) i šokačkoga Bačkog Brega (Berega);*

Hajnalka Kispeter (Osijek) *Rana multilingvalnost pri usvajanju jezika. Studija slučaja*; **Vesna Bjedov** (Osijek) *Kvaliteta nastave poučavanja Sklonidbe imenica iz perspektive učenika*; **Indira Šabić** (Tuzla) *Antroponimi u vokativnim oblicima i vokativnim izrazima bosanskoga književnog jezika*; **Paulina Pycia-Košćak** (Sosnowiec) *„Moći“, „morati“, „smjeti“ i „trebati“ u hrvatskom i poljskom jeziku*; **Ivan Marković** (Zagreb) *Hrvatski cirkumfiks još...anj.*

U Svečanoj dvorani Skupštine Baranjske županije potom je predstavljen zbornik XII. MEĐUNARODNOGA KROATISTIČKOG ZNANSTVENOG SKUPA. Predstavljanju je slijedio koncert Akademskoga zbora Filozofskog fakulteta u Zagrebu Concordia discors. (Podrobnije u posebnom napisu o zborniku i prekrasnom koncertu).

Drugoga dana Skupa izlaganja su imali: **Mijo Lončarić** (Zagreb) *Osvrt na jezik Ferenc Črnka i Vitezovića u spjevu „Odiljenje sigetsko“*; **Ernest Barić** (Pečuh) *O jeziku kupoprodajnih listina na posjedima Zrinskih u Međimurju*; **Zdravka Skok** (Čakovec) *Jezična analiza spjeva Adrijanskoga mora sirena Petra Zrinskog*; **Marko Jesenšek** (Maribor) *Frankopanov slovenski jezik u prijevodu Molièrove komedije George Dandin*; **Mirko Ćurić** (Đakovo) *Biskup Strossmayer i obilježavanje 300. obljetnice Sigetske bitke u Hrvatskoj*; **Željko Karaula** (Bjelovar) *Nikola Šubić Zrinski u pravaškoj ideologiji*; **Goran Dejanović** (Petrijnja) *Utjecaj simbola sigetskog junaštva u društvenom i političkom životu braće Nikole i Petra Zrinskog*; **Dinko Šokčević** (Zagreb) *Kult sigetskog junaka kod Hrvata od 19. stoljeća do danas*; **Boris Kiš, Kristina Kiš** (Osijek) *Knjižnica obitelji Zrinski od 17. stoljeća do danas*; **Erika Rac** (Kaniža) *Utjecaj obitelji Zrinski na Pomurje*; **Darko Varga** (Osijek) *Riba u prehrani Zrinskih*; **Stevan Mačković** (Subotica) *Jugoslavenski šport klub Zrinski (Subotica)*; **Žužana Meršić, Denis Njari** (Sambotel) *Alternativa Sigetu – Kiseg. Jurišićeva pseudopredaja grada*; **Vesna Budinski, Martina Kolar Billege** (Zagreb) *Metodička interpretacija kulturoloških sadržaja u primarnome obrazovanju – poučavanje o povijesnom, kulturnom i književnom djelovanju obitelji Zrinski kao sastavnici hrvatskog identiteta*; **Slađana Josipović Batorek** (Osijek) *Nikola Šubić Zrinski u udžbenicima nacionalne povijesti 1945. – 1960. u kontekstu prosvjetne politike druge Jugoslavije*; **Milan Bošnjak** (Zagreb) *Hrvatska izvandomovinska lirika: šesnaest održanih pjesničkih susreta, petnaest izdanih pjesničkih zbirki i dvije u pripremi, 2000. – 2016.*; **Ivan Tomek** (Pečuh) *Pjesništvo Viktora Vide*; **Zorica Jurčević** (Baja) *Tijelo i društveni poredak u Kamovljevoj noveli Selo*; **Vesna Vlašić** (Požega) *Svjedočanstvo prostora Slavonije kroz putopisanje*; **Goran Rem, Sanja Jukić** (Osijek) *Modeli panonizma u poeziji Katalin Ladik, Jasne Melvinger i Tee Gikić*; **Zoltán Medve** (Osijek) *Skrivajući autori u suvremenoj hrvatskoj i mađarskoj književnosti*; **Tina Varga Oswald** (Osijek) *Magijski realizam u romanu Knjiga očeva Miklósa Vámosa*; **Nikola Koščak** (Zagreb) *Grafostilistika i poezija*; **Željko Predojević** (Bratislava) *Meme – virtualni rubni usmenoknjiževni oblik*; **Zdenka Đerd** (Zagreb) *Kontinuirana stručna skrb o kazališnom i lutkarskom amaterskom stvaralaštvu*; **Andor Végh** (Pečuh) *Hrvati u Mađarskoj i NDH*; **Bernadeta Zadrović** (Prisika) *Sveti Martin i gradišćanski Hrvati u Mađarskoj, Slovačkoj i Austriji (Običaji i njihove osnove u svezi s blagdanom svetoga Marina).*

Znanstveni su skup podupirali: Ministarstvo ljudskih resursa, Filozofski fakultet Sveučilišta u Pečuhu i Generalni konzulat Republike Hrvatske u Pečuhu, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i Katedra za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu.

Branka Pavić Blažetin

Posjet prijateljskoj školi

Fancaški učenici u Labinu

Na poziv labinske Osnovne škole „Ivo Lolo Ribar“, izaslanstvo Fancaške osnovne škole od 6. do 9. listopada ove godine boravilo je u četverodnevnom posjetu prijateljskoj školi u Hrvatskoj. Do posjeta je došlo u okviru prijateljske suradnje gradova Labina i Baje.

Kako između ostalog u svom izvješću objavljenom na internetskim stranicama škole pišu labinski učenici, dvije škole već godinama uspješno surađuju. „Ta se suradnja – ističu labinski učenici – najčešće ostvaruje kroz organizirane posjete Baji, odnosno posjeta bajskih učenika Labinu s ciljem upoznavanja grada, kulture i običaja, ali i druženje s vršnjacima.“

Kako nam uz ostalo reče ravnatelj Fancaške škole Joso Ostrogonac, uz njega u izaslanstvu bilo je dvanaestero učenika s učiteljicom hrvatskoga jezika Jutkom Poljak Csicsor, te predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje Angela Šokac Marković. Domaćini su ih dočekali prigodnim programom u školskoj knjižnici, izveli napjeve na tradicijskim glazbalima, mijehu i harmonici,

otpjevali školsku himnu, izveli igrokaz i predstavili im rad i aktivnosti škole s prikazom. Na priredbi su bili i članovi Gradskog vijeća mladih labinske škole. Nakon programa proveli su ih kroza školu, a tom su prigodom posjetili i nekoliko razreda za vrijeme nastave.

Goste iz Baje primila je i labinska dogradonačelnica Eni Modrušan. Ona je samo potvrdila, jednako kao i ravnatelj obiju škola, da je ova suradnja od velike važnosti i za grad Baju pa tako i za Labin, da je vrlo uspješna i da će se svakako ta tradicija nastaviti preko prekrasnih posjeta i zajedničkih projekata.

Usljedio je druženje u Starome gradu, a u popodnevnim satima imali su i organizirano vođenje kroza Stari grad, između ostalog i posjet Gradskome muzeju. Bajске je učenike posebno oduševio Rabac, more i prekrasne plaže, jednako i kulturne te povijesne znamenitosti grada Pule. Naime, posjetili su prekrasnu pulsku Arenu, prošetali gradom i ugodno se družili.

Za gostovanja u Labinu dogovoren je i uzvratni posjet labinskih učenika Baji, kako nam reče ravnatelj Ostrogonac, možda već u proljeće ili najkasnije u jesen sljedeće godine.

Podsjetimo na kraju da je prijateljstvo s Labinom počelo 2002. godine, što je službeno potvrđeno potpisivanjem okvirnog ugovora o prijateljskoj suradnji 29. travnja 2005. u Baji, a potpisali su ga tadašnji gradonačelnici Labina i Baje Bruno Hrvatinić i Péter Széll. Uz predstavnike poglavarstva i gradskih vijeća, tom su svečanom činu pribivali generalni konzul Republike Hrvatske u Peču Ivan Bandić i zamjenik HDS-ova predsjednika Stipan Karagić. Početkom 2012. potpisan je i ugovor o suradnji dviju srednjih škola, Stručne srednje škole Júlie Bányai i Srednje ugostiteljske škole Mate Blažine, a početkom 2013. godine i osnovnih škola. Dodajmo da je pokretač suradnje bila Hrvatska samouprava grada Baje, koja ima bitnu ulogu i pri uspostavi, ali i u njegovanju prijateljske suradnje, čime doprinosi obogaćivanju kulturnog života grada Baje i povezivanju s ustanovama u matičnoj zemlji.

Stipan Balatinac

NEĆEŠ, RAZBOJNIČE!

U pečuškom Domu umjetnosti 25. listopada gostovalo je Kazalište Virovitica s predstavom Zoltána Egressyja „Nećeš, razbojniče“ koja je premijerno izvedena u kazališnoj sezoni 2015./2016. Egressyjevu su komad na hrvatski jezik prevele Judit Ferenc i Dora Golub, redatelj je Dražen Ferenčina, scenografiju potpisuje Dubravko Matković, kostimografiju Dražen Ferenčina, oblikovanje svjetla Damir Gvojić, oblikovanje tona Mario Nađ, a u predstavi glume Vladimir Andrić, Goran Koši i Mladen Kovačić. Gostovanje narečenog Kazališta ostvareno je u suradnji s pečuškim Hrvatskim kazalištem.

O predstavi: Krumpir i blitva dramski je tekst o tri nogometna sudca čiji privatni odnosi utječu na sam čin suđenja uslijed utakmice, za potrebe inscenacije Kazališta Virovitica preimenovan u Nećeš, razbojniče! Ova predstava koprodukcija je s vinkovačkim Gradskim kazalištem „Joza Ivakić“ te donosi temu koju će gledatelji zacijelo prepoznati kao životnu, pa zahvaljujući tom prepoznavanju i bitnu. Naime, radnja Krumpira i blitve, drame koja u virovitičko-vinkovačkoj veseloj inačici prigodno nosi ime nadahnuto svima nam dobro poznatom mamićevskom poštapalicom, vrlo je jednostavna: dva protuže pokušat će prisvojiti planove svojeg uspješnijeg kolege, što iz zavisti, što zbog cilja preotimanja voljene žene. Tekst je pisan u komičnom tonu te napućuje

predstavu kojoj će jedan od glavnih dometa biti upravo da svoje gledatelje urnebesno zabavi. Zajedničkom suigrom, trojica glumaca oživljavaju ove zamršene odnose (lažnog) prijateljstva i istodobnog suparništva, uza zaplet i spletku kakvih se ne bi posramila ni prosječna sapunica, ironično, tradicionalno žigosana kao „ženski žanr“. Naime, s obzirom na temu, stereotipe koje ona može asocijativno povući sa sobom te isključivo mušku družinu, očigledno je riječ o „muškoj“ predstavi kakva će, u režiji Dražena Ferenčine, sigurno privući mnoge poklonike nogometa u gledalište Kazališta Virovitica. Kako je nogometna utakmica, bilo da joj

pribivamo uživo kao gledatelji na tribinama, bilo u obliku televizijskog ili internetskog prijenosa, primjer suvremenog izvedbenog spektakla koji otvara prostor za raspravu o specifičnim kulturnim i političkim fenomenima i problemima, a uzevši u obzir i potencijal da se iz autorovih nesprenih likova stvori hornbijeovski, Train-spotting tip gubitništva, izvjesno je da je Kazalište Virovitica svojim gledateljima opet obećalo doživljaj zanimljive predstave.

-mcc-

Đuso Dudaš dobitnik Odličja za narodnosti

U obnovljenome šašvarskom dvorcu 10. listopada proslavljen je Dan županije. Godine 1694. tog je dana Leopold I., iz habsburške dinastije, darovao onu diplomu Baranjskoj županiji kojom je županija dobila pravo na korištenje pečata s grbom. Kao što je već uobičajeno, tog su dana predali županijsko odličje zaslužnim osobama. Tako je ove godine Odličje za narodnosti dobio bivši predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave Đuso Dudaš za očuvanje hrvatskoga jezika, hrvatske kulture i svijesti u Podravini te za rad koji je učinio za hrvatsku zajednicu tijekom minulih desetljeća. Predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave bio je od 1995. sve do 2010. godine, u tome dugom razdoblju jako mnogo je učinio za hrvatstvo, za njegovo se ime vežu razni jezični tečajevi, čime je omogućio svima naučiti ili osvježiti hrvatski jezik, a i hrvatski kulturni život bio je veoma razvijen u njegovo doba. Zahvaljujući njemu, Šeljin njeguje prijateljsku vezu s Grubišnim Poljem, bez čega danas učenici šeljinske osnovne škole ne bi mogli učiti hrvatski jezik u Hrvatskoj. U ovih 15 godina u Šeljinu je nastupalo bezbroj zborova, plesnih skupina iz Hrvatske, a i iz Mađarske, stvorio je mogućnost za sviranje, zainteresirani su mogli naučiti kako treba svirati tamburicu, a počeli su priređivati i Dalmatinske večeri te Hrvatski bal, koji je do dan danas priređen

svake godine u veljači. Sudjelovao je pri utemeljenju Hrvatskoga kluba „August Šenoa“ u Pečuhu, te bio član Matice hrvatske u tome gradu. Dobitnik je priznanja Pro Humanitate, koje je dobio 2009. godine, a od Hrvatske državne samouprave je i dva puta dobio priznanje za svoj rad za Hrvata u Mađarskoj.

Luca Gažić

Za hrvatskim i županijsko priznanje Gezi Völgyiju st.

„Za svakom nagradom svenek stoji jedna skupščina, sam ne moreš ništ' stvoriti!“

U svakom našem naselju postoju „stupi“. Čvrsti, negda-negda i neopaženi, gvišni, ki se ne znaju odvrnuti od cilja, hrbat pokazati istini, ali jednostavno prestati djelovati, ako ide za hrvatsku zajednicu. Znajuju se nesebično ofrovati i desetljeća dugo zastupati one vridnosti ke služu peldom i za dojdúće generacije. Ovakov stup je u Koljnofu, rodjeni Vedešinac Geza Völgyi st. ki je od 1990. ljeta takorekuć izvor, komu se mirno more obrnuti človik za podatke kojekakovih društav, za pomoć u novinarski posli, ali i pri pisanju diplomatskih djel. Uz to se je naticao, iskao mogućnosti za potpore pojedinih priredab, društav i ansamblov i polag toga jedno desetljeće dugo je sastavljao Koljnofske visti, organizirao konferencije, uredio knjige, jednostavno je bio onde, kade su se stvari zgodale. Za to zalaganje mu se je Hrvatska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije za priznanjem „Za Gradišćanske Hrvate“ lani zahvalila, a ljetos na Narodnosnom danu Jursko-mošonsko-šopronske županije u Kemlji je po prvi put njemu uručeno priznanje skupščine dotične županije „Za manjine“. Morebit nije to ni slučajno jer koljnofski aktivist u septembru je svečevao okrugli, 70. jubilej svojega žitka. To sve skupa je dalo razloga da za nekolikimi ljeti znova ga poiščemo u svojem koljnofskom stanu.

– Da sam dobio ovo odlikovanje, to jednoč znači da sam dosta star, a s druge strane mi daje i dalje inšpiraciju da ću za Hrvate još nešto skupazgresti. Kad najzad pogledam, otkud sam došao, iz Vedešina, kade se jezik još i učio nije, i kamo sam zašao, onda morem biti gizdav. Zahvaljujući Franji Pajriću st. hodili smo u Hrvatski klub, osnovali pjevački zbor, prlje su nek muži bili, potom žene, onda su došle prijateljske veze s Buševcem, Gračanci, Bibinjci, to nam je čuda dalo u znanju jezika. Mene je interesirala povijest, lokalna hištoria, dosta sam i štao. Ovo djelovanje ča sam učinio za hrvatstvo, morem reći da mi daje jedno zadovoljstvo – veli mi slavljenik i obraća stare kipice iz ditinstva i mladosti u sadašnjost. Od 1990. ljeta svenek se je borio za hrvatstvo, takorekuć u prvoj liniji, sprvine kot tajnik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, potom i kod Koljnofskoga hrvatskoga društva, pak su se na noge postavile mjesne hrvatske samouprave, bio je jedno vrijeme i predsjednik političkoga tijela u Koljnofu, a od 1995. do 2006. ljeta, sve do mirovine kot kulturni djelatnik je bio zaposlen kod domaće Seoske samouprave. Njegovu odanost hrvatskom gibanju su najerbala i dica, kći Klauđija djela kod Državne hrvatske samouprave u Budimpešti, dokle sin Geza je takaj široko-daleko poznat u hrvatskom, a pogotovo u glazbenom djelovanju Gradišćanskih Hrvatov. Uprav tako su aktivni i nukići, Ivan sa berdom u koljnofskom tamburaškom sastavu, a Lilika u koljnofskoj školi, ka je ta dan osvojila prvo mjesto na Nakovićevom naticanju u lipom govoru. – Ovde bi bilo dobro nešto lipoga reći, ali moramo priznati, kad su familije živile skupa, očuvale su hrvatsku rič i običaje. Negda su se ljudi veselili, jadal i komunicirali na našem jeziku, a u ovu dob trošenja, vidimo i unutar naših stanov, hrvatski jezik je sve te funkcije izgubio i više ga neće ni imati. Vidim i na Liliki, sve razumi po hrvatski, ali va klasi se po ugarski pominadu. U kompjutorskoj dobi ne bi bio vjerovao prlje, ča svega će imati mladi na svojem pametnom telefonu od jačkov do rječnika sve. Ravno se znadu povezati s hrvatskimi prijatelji i s Hrvatskom. No za hrvatstvo ćedu ostati oni, ki imadu i svoje doživljaje iz tih programov. Ki to neće imati, izgubit ćedu se za naše hrvatstvo. Medjutim, ja se jako ufam da ćedu moći još proslaviti petstoti jubilej

– Da sam dobio ovo odlikovanje, to jednoč znači da sam dosta star, a s druge strane mi daje i dalje inšpiraciju da ću za Hrvate još nešto skupazgresti. Kad najzad pogledam, otkud sam došao, iz Vedešina, kade se jezik još i učio nije, i kamo sam zašao, onda morem biti gizdav. Zahvaljujući Franji Pajriću st. hodili smo u Hrvatski klub, osnovali pjevački zbor, prlje su nek muži bili, potom žene, onda su došle prijateljske veze s Buševcem, Gračanci, Bibinjci, to nam je čuda dalo u znanju jezika. Mene je interesirala povijest, lokalna hištoria, dosta sam i štao. Ovo djelovanje ča sam učinio za hrvatstvo, morem reći da mi daje jedno zadovoljstvo – veli mi slavljenik i obraća stare kipice iz ditinstva i mladosti u sadašnjost. Od 1990. ljeta svenek se je borio za hrvatstvo, takorekuć u prvoj liniji, sprvine kot tajnik Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, potom i kod Koljnofskoga hrvatskoga društva, pak su se na noge postavile mjesne hrvatske samouprave, bio je jedno vrijeme i predsjednik političkoga tijela u Koljnofu, a od 1995. do 2006. ljeta, sve do mirovine kot kulturni djelatnik je bio zaposlen kod domaće Seoske samouprave. Njegovu odanost hrvatskom gibanju su najerbala i dica, kći Klauđija djela kod Državne hrvatske samouprave u Budimpešti, dokle sin Geza je takaj široko-daleko poznat u hrvatskom, a pogotovo u glazbenom djelovanju Gradišćanskih Hrvatov. Uprav tako su aktivni i nukići, Ivan sa berdom u koljnofskom tamburaškom sastavu, a Lilika u koljnofskoj školi, ka je ta dan osvojila prvo mjesto na Nakovićevom naticanju u lipom govoru. – Ovde bi bilo dobro nešto lipoga reći, ali moramo priznati, kad su familije živile skupa, očuvale su hrvatsku rič i običaje. Negda su se ljudi veselili, jadal i komunicirali na našem jeziku, a u ovu dob trošenja, vidimo i unutar naših stanov, hrvatski jezik je sve te funkcije izgubio i više ga neće ni imati. Vidim i na Liliki, sve razumi po hrvatski, ali va klasi se po ugarski pominadu. U kompjutorskoj dobi ne bi bio vjerovao prlje, ča svega će imati mladi na svojem pametnom telefonu od jačkov do rječnika sve. Ravno se znadu povezati s hrvatskimi prijatelji i s Hrvatskom. No za hrvatstvo ćedu ostati oni, ki imadu i svoje doživljaje iz tih programov. Ki to neće imati, izgubit ćedu se za naše hrvatstvo. Medjutim, ja se jako ufam da ćedu moći još proslaviti petstoti jubilej

dolaska Hrvatov na ove kraje. Petsto ljet, kako to dobro gluši! – bižimo najpr u vrimenu, ali dotad je tribi sve snimati, sve obilježiti, sve fotografirati i spasiti, kaže moj sugovornik. – Ufamo se da će dojtiti vrijeme, kad će se kad-tad pošteno miriti i cijena prošlosti. Tako gledam ja i na ovo priznanje, jer za svakom nagradom svenek stoji jedna skupščina, sam ne moreš ništ' stvoriti! Tako sam narasao da s drugimi skupa djelam, tako sam i va društvu skupa djelao na sriću s Franjom Pajrićem ki je visoko nosio gradišćansku zastavu. I njegov sin je veliki inicijator, organizira jako dobro priredbe, ali neću dalje nabrajati imena ne da koga vanostavim. I tako mislim da sam ja svoj trag ostavio, jer svenek je važno ča ostaviš za sobom. Smiš biti veliki Hrvat, ali svenek će tvoje djelo i tvoju vridnost pokazati to, ča će za tobom ostati! – naglasio je jubilar, komu željimo još aktivna ljeta i čuda, čuda radosti u krugu svojih najmilijih.

Tiho

Trenutak za pjesmu

Od svojega dražega nij

Sunce rastali
snig i led
rastali srca
Hrvatom svim
da budu znali
čuvati
cijeniti
ljubiti svoje

Od svojega
dražega
nij.

Augustin Blazović

Dragi Đuro, dragi prijatelju i kolega,

Zatečen Tvojom iznenadnom smrću, stojim tu ispred Tvojeg budućeg trajnog počivališta dok mi u ušima još žive Tvoje prije dobrih mjesec dana u kraćoj šetnji izgovorene riječi o Tvojim zgotovljenim tekstovima za ovogodišnji Hrvatski kalendar, o budućim planovima i projektima za koje si se žarko zalagao nudeći svoje iskustvo i znanje.

„Kad smrt dođe nekome mladome, to je kao strašan brodolom. Kad smrt dođe nekome vrlo starom, to je kao uplovljavanje u sigurnu luku. No što kad neumoljiva smrt dođe ovako u sredini, nekome zreloom, s puno iskustva, ali još u naponu snage? Nekome tko je puno uradio i dugo živio, ali je još mnogo toga mogao ostvariti da nam ga iznenadna i teška bolest nije oduzela? Dragi Đuro, kada smo razgovarali o tome tko da se uime kolega na katedri oprostis od tebe, rekli su da to budem ja zato što smo bili bliski i dugo surađivali.

Tko je Đuro Franković znaju mnogi, no malo je onih koji su ga poznavali u dušu, odrastali s njim, dijelili dobro i loše od djetinjstva do njegovih posljednjih dana. Naša zajednička sudbina pratila nas je cijeloga života od dana kada je Đuro kao klinac od nekih deset godina došao s roditeljima iz susjednoga sela Lukovišća na bučuru u Martince, gdje smo se upoznali i sprijateljili. On je govorio lukoviškom kajkavštinom, ja martinačkom arhaičnom štokavštinom, no to je tada bilo sasvim prirodno i uobičajeno. Zajedno smo, poput mnogih naših vršnjaka, krenuli iz naše hrvatske oaze od osam sela u mađarskom dijelu Podravine u peštansku gimnaziju, pa na studije u Pečuh, ja nakratko u Peštu kao odgajatelj, on za mnom kao profesor na istu gimnaziju, ja u Pečuh kao asistent na katedru, on na radiopostaju kao novinar da bismo potom proveli mnoge godine na istom radnom mjestu na fakultetu s kraćim otklonom kada se Đuro okušao i u tzv. visokoj politici. Za razliku od današnjih političara, Đuri je bio stran jezik mržnje. Iako se znao naljutiti, pa i posvađati se, no trajno nikada, a nitko se tako duhovito nije znao našaliti na vlastiti račun kao on. Nikada ga nisam vidio da širi mržnju ili mrzovolju i da se predaje. I kao profesor i kao novinar i političar uvijek je imao svoje mišljenje i stav i bio spreman boriti se za njega. Đuro je imao specifičan muški šarm, muški i do tančina fino uglađen u isto vrijeme. Hvala Ti, Đuro, uime svih prijatelja, kolega koje si obogaćivao svojom duhovitošću, vedrinom i mudrošću.

Kad se izgugla njegovo ime, među stotina linkova na internetu, uz obilne informacije o njegovu znanstvenom i stručnom djelovanju, meni, a vjerujem i mnogim Podravcima, ipak najbliže leži srcu onaj pravi Đuro, ponosni, nadareni i radišni Podravec koji već od studentskih dana piše o legendama i mitovima rodne nam Podravine. On je neumorno prikupljao i zapisivao dugim stoljećima baštinjeno duhovno blago kako bi ga spasio od zaborava u vrijeme naglih promjena i potresa i očuvao za sva vremena. Znao je dolaziti i kao kućni prijatelj pokazivati svoje knjige prelijepih usmenih pripovjedaka našega kraja poput Drvo nasred Podravine, Zlatne niti, Krikus-Krakus ili pak knjigu Šalje pismo Sibinjanin Janko koju smo skupa promovirali u Martincima u prepunom domu kulture. To su bile prigode kada smo punili baterije ponosa du-

hovnim i jezičnim bogatstvom našega zavičaja, ne skrivajući zadovoljstvo da smo se ipak očuvali, danas bi rekli od stoljeća sedmog, svjetskim ratovima, iseljavanjima u prekoceanske zemlje i migracijama u gradove diljem Mađarske, bijedi i neimaštini unatoč.

Neki kažu nije bitno koliko dugo živi čovjek, čime se bavi, ali jest što je za sobom ostavio.

Kineska mudrost pak kaže da postaješ čovjek kad dobiješ dijete, napišeš knjigu i posadiš drvo. Dragi Đuro, Ti si napisao dvadeset i više knjiga, imaš dvojicu sad već odraslih sinova, unučad, jedino ne znam jesi li ikad posadio kakvo stablo. Nadam se da jesi, u Lukovišću sigurno, ali i bez toga za sve nas bio si čovjek, cijenjeni suradnik i izuzetan stručnjak.

Bio si i pjesnik i pisac, stoga se usuđujem citirati i jednog pjesnika koji je rekao da smrt zapravo ne postoji jer ljudi umiru samo kad ih svi zaborave. Ti, dragi Đuro, ne moraš se brinuti. Tvoji bivši studenti, Tvoji kolege, suradnici i mnogobrojni prijatelji i poštovatelji nikad te neće zaboraviti.

Đuro Franković radio je mnogo i ustrajno. Zadužio nas je sve. Ovaj memento mrva je naše iskrene zahvalnosti za njegov golemi prinos opstojnosti Hrvata u Mađarskoj, blijeda namira duga zaljubljeniku i njegovatelju hrvatske nam materinske riječi. Njegovim odlaskom utihnule su i dobre vile o kojima je toliko govorio i pisao.

Dragi Đuro, neka ti je vječna slava i hvala, bilo je dobro poznavati Te i uvijek ćeš nam nedostajati. Pokoj ti duši.

Ernest Barić

Oproštajni govor Ernesta Barića pročitan na sprovodu Đure Frankovića, 27. listopada 2016.

„Pokraj vode Drave“

Lado oduševio publiku u Budimpešti

Lado, ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske, nastupio je u festivalskoj dvorani glasovite budimpeštanske Palače umjetnosti (Müpa) 25. listopada 2016. godine. S cjelovečernjim programom „Pokraj vode Drave“ prisjetili su se dugogodišnjeg umjetničkog voditelja i ravnatelja dr. Ivana Ivančana, preminulog prije deset godina.

Lado, ansambl narodnih plesova i pjesama Hrvatske, nije nepoznat Hrvatima u Mađarskoj, a jednako tako i sljedbenicima folklornoga svijeta u toj državi. Njegovo se ime i u svijetu i u Europi poistovjećuje s profesionalnošću i ljubavlju prema narodnim plesovima i pjesmama. No Hrvati u Mađarskoj oduvijek su s oduševljenjem pratili i prate sva događanja, rad te nsvakidašnje „radionice“. Za njih je to svijet predaka i nasljeđa, koje treba brižno čuvati, a u izvedbi Lada to je biti pri izvoru i piti iz bistre rijeke. Vjerujem kako ni članovi ansambla i novi umjetnički voditelj Andrija Ivančan nisu imali ili nisu se prihvatili lakoga zadatka. Što na scenu postaviti u sklopu cjelovečernjega programa posvećenog ikoni hrvatskoga folklornoga svijeta, dugogodišnjem umjetničkom voditelju i ravnatelju dr. Ivanu Ivančanu? Što odabrati iz bogatoga djela čovjeka čije je ime uklesano u knjigu povijesti hrvatskoga folklor. Dr. Ivančan bio je utemeljitelj, član mnoštva stručnih, znanstvenih i folklornih udruga i manifestacija, u kojima je obnašao različite dužnosti. Iznimna osoba koja je cijeli svoj životni vijek posvetila hrvatskim narodnim plesovima i običajima. Putuje, bilježi, snima, koreografira i režira, na scenu postavlja pučko blago kako bi ga spasio od zaborava. Mnogi su u nas poznavali i poštovali ga te postali vrsni koreografi.

Riječ je o prvome inozemnom nastupu Lada otkad je početkom godine umjetničko vodstvo ansambla preuzeo umjetnički fotograf, diplomirani etnolog i polonist, plesač i pjevač u Ladu Andrija Ivančan. Publika, predstavnici pojedinih diplomatskih zborova u Mađarskoj te Hrvati od Gradišća do Bačke, pri početku

popratili su slavonsku narodnu pjesmu „Moje Diridike“ u aranžmanu Emila Cossetta. Potom su premijerno izvedene pjesme i plesne koreografije iz Slavonije „Ej, grišće plandovišće“ dr. Ivana Ivančana, i orkestralnu skladbu „Šokački sastanak“ Bože Potočnika te još jedna premijera, fragmenti baranjskoga svadbenog običaja „Kad te moji svatovi probude“ dr. Ivana Ivančana. U programu su bile i pjesme i plesovi Primoštena te okolice „Smotra u Širokama“ te Ivančanova poznata „Međimurska pisana nedjelja“.

Na repertoaru su bile pjesme „1915. leto“ u obradbi Marijana Makara, koreografska točka „Na Baniji bubanj bije“, također dr. Ivana Ivančana, potom skladba Emila Cossetta „Zdravi bili, ded i baka“, te premijera pjesama i plesova iz Posavine „Ženina volja“, koreografija iz Istre „Katarina zlata hći“. Nakon „Zagorskih drmešara“ slijedili su „Lički plesovi“ te premijera pjesama „Mutna Drava“ i „Susedova Marica“ koje je na tekst Ivana Večenaja i Drage Britvića uglazbio Marijan Makar. Kruna cjelovečernjega Lada nastupa jest čuvena koreografija dr. Ivana Ivančana „Podravski svati“.

Odlično komponirani cjelovečernji program, koji je spretno isprepleten isječcima dokumentarnoga filma u kojem dr. Ivančan na slikovit način opisuje nastanak znamenite koreografije „Podravski svati“. Veličanstven i nadasve zahtjevan nastup s premijernim izvedbama. Odista smo počašćeni što je Lado za prvi svoj nastup s narečenim scenskim prikazima odabrao glavni grad Mađarske, i podario publici izniman splet dragulja hrvatske folklorne baštine.

Kristina Goher
Foto: Arhiv Müpa

Koljnofska čuvarnica

Za selidbom i pod novim održavateljem

Tempo s kojim se događaju stvari u koljnofskoj čuvarnici i oko nje, jedva je za sprohadjati. Lani smo pisali od toga, kako je obnovljena i proširena zgrada koljnofske čuvarnice, u kojoj su sad konačno skupa sva dica. Na to u septembru se je proširila jedinstvena vjst da s još jednim pionirskim korakom je mjesna Hrvatska samouprava, polag škole, ljetos prikzela u održavanje i čuvarnicu. Ustanova kot takova, mirno moremo reći, u Gradišću je danas najmodernija, najprivlačnija ne samo za oko nego i po usluga. Nedavno smo pohodili koljnofsku „školsku filijalu“ i razgovarali o promjena i očekivanji u svezi spomenutom obrazovno-odgojnom fuzijom.

Margita Földi-Farkaš jur 23 ljeti dugo pelja čuvarnicu

Nije lako nek tako jednostavno nutrastupiti u koljnofsku čuvarnicu, sigurnosna kvaka ne pušća nek tako stranske ljude prik vrata. Nutarnji dio zgrade je pravi labirint za onoga ki prvi put miri ovde svoje korake, a diče šušljanje ko izajde iz prostorijov, onako dobroćutljivo napuni jutarnji hodnik. U malom uredu nas čeka peljačica Margita Földi-Farkaš ka veljek izražava svoje zadovoljstvo u ime svih djelatnic čuvarnice: – Mi se jako veselimo da je sve ovako došlo skupa i da nas je preuzela mjesna Hrvatska samouprava. Ljeta dugo uspješno sudjelujemo sa školom, poznajemo se i medjusobno, no naša skupna zadaća nije se prominila i nadalje je velika odgovornost i izazov odgajati dicu za pravi put. Mi od ove tjesnije suradnje sa školom očekujemo prvenstveno pomoć u daljnem usavršavanju naših odgojiteljic. Trenutačno imamo osam odgojiteljic, a petime med njimi imadu hrvatsku diplomu, a za ostale vridi to da moradu načinjiti jezični ispit iz hrvatskoga. Ki kani, ta će sada moći dalje učiti, a to će služiti svakako nam na korist – je povidala prva žena čuvarnice ka je dalje objašnjavala, kako imaju u ovoj zgradi 75 dice, a to će još narasti do konca ljeta do 85 – 90. Mališani nisu samo iz Koljnofa, nego i iz okolnih sel Balfa, Cenke, Harke, a je takovih roditeljev ki direktno zavolj hrvatskoga jezika nosu dicu iz Šoprona u Koljnof. Uz tri grupe (podiljene po starosti dice) od ovoga ljeta postoji i

Marijana Grubić-Kovač sa svojom grupom pri hrvatskoj djelaonici

mini-grupa (u koj su dica mladja od tri ljet) s pedagoškom asistenticom Undankom Nikoletom Gati, a pri grupa djeluju i tri tetke. Mini-grupa sad nek pet dice ima, ali, kako se kaže, do januara i ovde će se broj zdignuti na sedamnaest. Pri svakidašnjem odgoju pravoda je sada veći naglasak dobio naš jezik, jer po hrvatski velu pedagoginje najvažnije izraze, riči ke se većputi hasnuju u praksi, ponavljaju se cijeli dan, a pri djelaonici, što se reče po ugarski, toga čuju mališani i po hrvatski. Ali ova zadaća zadaje i dost brigov. Zašto? Uzrok je iz našega pogleda zastrašujuć: – Slično prethodnim ljetam, mališani i sad tako dojdou u čuvarnicu da iz doma jako malo donesu, ča naliže hrvatskoga znanja.

Ljetos se je ganula i mini-grupa

U tom, nažalost, ne vidimo nikakovih promjenov. Od 75 dice ako petimi razumu nešto malo po hrvatski, onda je to čuda. Roditelji ne govoru doma po hrvatski, staristarji još, ali dica skoro ništ – zvuči odgovor peljačice čuvarnice, ka je dvadeset i tri ljeti dugo na ovoj funkciji. S brojalicama, jačkami, pjesmicami, igrami i kratkimi povidajkami more se veća volja napraviti za učnju jezika i upoznavanje novih riči, ali dobro znamo, to je jako malo. Po debeljini papirošov koji stou na stolu peljačice, jasno se da viditi, administracije je i dalje dovoljno, ali vlasnica dokumentov se ufa da sa spojenjem ustanovov će se i to smanjiti i onda će i ona već vrijeme moći potrošiti med dicom, što ju pak zaistinu veseli. Kad se posjećuju sve prostorije i sobe, moremo konstatirati da ovde prez preprekov more funkcionirati igra, odgoj i počivanje, uvjeti za uspješno djelo su priskrbljeni. – Jako smo zadovoljni, prlje smo imali dicu smješćenu u dvi zgrada, to zaista nije bilo dobro. Ja sam jako čuda morala hoditi simo-tamo, ali da smo svi skupa na jednom mjestu, ovako je puno bolje. Imamo za sve mjesta, jedino nam je vrt mali, ali ne znamo većega načinjiti – rekla je koljnofska peljačica čuvarnice ka nam je još pokazala cijelu zgradu s dvoranom za turnanje, knjižnicu kade se držu posebna zanimanja, u koj je jedna stijena pokrta sa soli za laglje disanje dici. Vidili smo na plafonu automatične obloke ki će se sami otpirati u slučaju ognja, a i vodeni blok na dvoru. Izjava stou, na ovom carstvu povidajkov na četiristo kvadratmetaru domaćini moru biti gizdavi, a mnogi drugi zavidni!

Tiho

Hrvatski gosti u šeljinskoj Osnovnoj školi „Géza Kiss“

Dvadeset je godina prošlo od prvog sastanka šeljinske i grubiš-nopoljske osnovne škole, i to na poticaj tadašnjih ravnatelja škole Ilone Cserneczy i Joze Matoševića. Suradnju nastavljaju i sadašnji ravnatelji škole Robert Ronta i Snježana Šeniš, tako u četvrtak, 20. listopada, šeljinska je škola bila napunjena uzbuđenim učenicima koji su čekali hrvatske goste četvrtog razreda iz Osnovne škole „Ivana Nepomuka Jemeršića“. U prijepodnevnim satima stigao je autobus iz Grubišnog Polja, i počeo je dvodnevni izlet. Na početku domaćini su predstavili svoj program koji su uvježbali na taj dan, nakon toga druženje je bilo u učionici gdje učenici imaju sat hrvatskog jezika. S pomoću učiteljice šeljinske škole ustrojili su radionicu za djecu, koja su mogla napraviti razne lijepe stvari, a tema je bila jesen. Poslije radionice zainteresirani su imali mogućnost za sport, u sportskoj dvorani su igrali nogomet prije ručka.

Učiteljica hrvatskoga jezika Marija Papp pomaže učenicima.

Hrvatski gosti i Robert Ronta, ravnatelj šeljinske škole

Popodne su otišli obitelji gdje su bili smješteni, a mogli su pogledati gradić. Petak je počeo vrlo rano jer su otputovali na izlet u Budimpeštu gdje su posjetili Izdavačku kuću Croaticu, a poslije toga i Mađarski parlament. U HOŠIG-u ih je čekao objed,

a poslije toga su prošetali u školi. Lani su bili u Pečuhu i pogledali Obrazovni centar „Miroslav Krleža“, zbog toga je ravnatelj šeljinske škole Robert Ronta predložio da ove godine putuju u Budimpeštu, kako bi djeca vidjela da i tamo djeluje dvojezična škola. Gostovanje je i ove godine bilo vrlo uspješno, hrvatski učenici i njihovi pratitelji nakon večere u Šeljini krenuli su doma, a sljedećeg puta putuju Šeljinci, a djeca već sada čekaju da se sretnu s novim hrvatskim prijateljima u Grubišnom Polju.

Luca Gažić

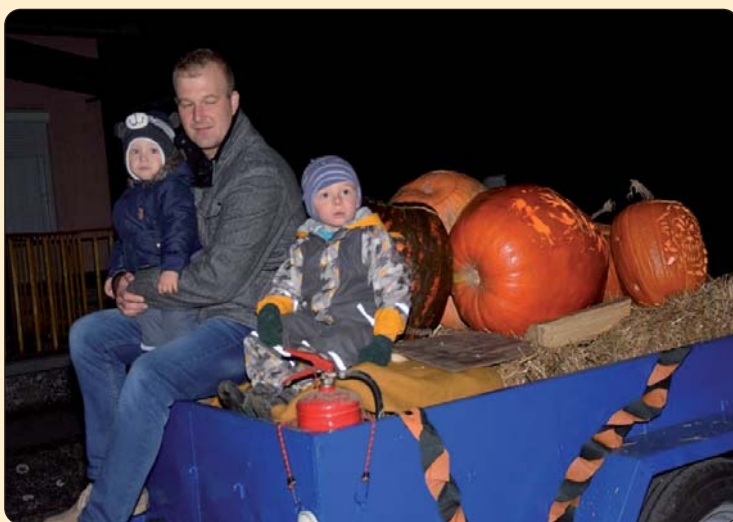
ŠELJIN – Članovi Hrvatske samouprave grada Šeljina, zajedno s bivšim predsjednikom Đusom Dudašem te dogradonačelnicom Anett Böröcz Kovács, i ove su godine pozvani u Grubišno Polje na Dan grada, koji će se održati u petak, 4. studenoga. Šeljinsko izaslanstvo svake godine otputuje na taj dan da i time njeguje prijateljsku vezu i odličnu suradnju koja postoji već gotovo 20 godina između dva grada.

III. Halloweena povorka u Šeljini

U Šeljini je ove godine, u ponedjeljak, 31. listopada, već treći put organizirana halloweena povorka. Sudionici programa u raznim maskama i kostimima prošetali su gradom, a na kraju ispred gradskog bazena svakoga je čekao mali parti u duhu tog američkog blagdana. Ova povorka, možemo reći, uobičajila se u tom gradiću, sve je omiljenija, a redovito dolaze gosti i iz okolnih hrvatskih naselja.

Foto: Adrienn Matoricz

Prezentacijska je tema pobijedena!

Sedmaš Domagoj Turk i ja predstavljali smo temu koja nam je pomogla izraditi učiteljica za povijest Ana-Marija Balent Žemlič. Domagoj je predstavljao obitelj Zrinskih u Međimurju, a ja njihovu prehranu. Tema nas je redovito ulovila u četvrtak ujutro, baš kada smo krenuli u Kerestur. Putem smo neprestano ponavljali svoje prikaze, već su nam glave bile udvostručene od količine znanja, ali isplatilo se... ispalo je sjajno. „Zadnji smo izlagali svoje teme, pa smo stigli nakupiti snage. Prije nas izredala su se kratka, duga, zanimljiva i manje zanimljiva predstavljanja. Maja je čak dobila stresnu temperaturu. Joj, kako smo se poslije tomu smijali. Meni tada još nije bilo ništa, ali kada su me prozvali na izlaganje, dogodilo se mnogo nepovoljnih stvari – ravnateljica je bila previsoko da bih mogao čitati, mikrofona mi je svako malo „umirao“, našle su se tu i teškoće s internetom, a cijeli dojam upotpunilo je i moje drhtanje rukama i nogama... može se reći da se tih minuta nisam baš zabavljao. Poslije su Maju i mene zvali za snimanje, i moram priznati da su pitanja bila teža čak i od hrvatske grammatike. Osim teme, dojam proživljenog je pozitivan“, reče Domagoj. Za nagradu smo dobili razne knjige o Zrinskim i leksikone. Mene je posebno razveselio poklon-bon u trgovačkom centru Tesco. Sad kada razmislim, bilo je stvarno lijepo. Dobro je isprobati javni nastup i pojesti svoj strah! Drugi put će sve biti lakše!

Maja Mirić, 7. r.

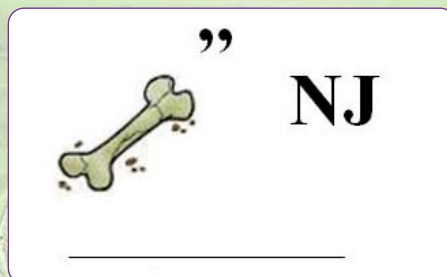
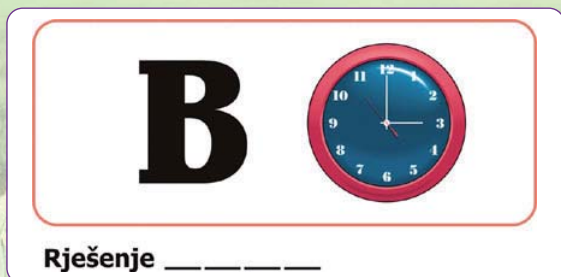
Bili smo na Danima kruha

Naša škola, budimpeštanski HOŠIG, svake godine sudjeluje na smotri „Dani kruha“ u Hrvatskoj. Ove su se godine, 8. i 9. listopada, oni održali u Stubičkim Toplicama. Tamo su se predstavile mnoge škole i dječji vrtići iz raznih regija Hrvatske, a bilo je nekih i izvan nje. Sudjelovalo je nekoliko njih iz Bosne i Hercegovine, a mi smo bili jedini iz Mađarske. Iz naše škole pošle su tri učenice, Flora Fowkes, Maja i Tena Šindik, a pratili su nas moja bivša razrednica, profesorica Žuža Molnar i njezin muž. Krenuli smo u subotu prije podne, a u Stubičke Toplice stigli smo oko 16 sati. Čim smo se smjestili u sobe, nas tri smo izašle pogledati grad. Nažalost, nismo imale vremena, pa nismo mogle bolje pogledati taj prelijepi dio prirodnog parka Medvednice. Mjesto je malo, ali jako simpatično. Njegove uličice i ta idilična tišina me je potpuno očarala. Sljedeće smo se jutro morale rano probuditi, kako bismo već u 7 sati počele pripremati štand. Donijele smo razna peciva, od kojih smo neke mi napravile. Na stolu smo još imale i razno voće i povrće. Kad smo sve to rasporedile, otišle smo gore u sobu kako bismo obukle narodnu nošnju. Mnogi koji su stali kod nas, mislili su, budući da smo iz Budimpešte, ne znamo hrvatski, ali mi smo dokazale da nije tako. Svi su se začudili što u Budimpešti žive Hrvati i da imaju čak i školu. Nakon programa spakirale smo stvari i krenule doma. To je bio jedan lijep i dobar kraj tjedna, pun lijepih uspomena.

Tena Šindik
HOŠIG-ova gimnazijalka

Za pametne i pametnice rebusi

Misa na hrvatskom jeziku u Petribi

U organizaciji petripske Hrvatske samouprave, 8. listopada u mjesnoj crkvi govorena je sveta misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio Danijel Bistrović, župnik iz Ivanovca. Misno je slavlje uvećao ivanovečki crkveni zbor.

U Pomurju već desetljećima, čak više od pola stoljeća nema redovitih hrvatskih misa. Samo su još najstariji mještani učili na hrvatskom jeziku moliti se od svojih roditelja. Godinama se pokušava riješiti taj problem, međutim ide vrlo teško, naime na tom području nema hrvatskoga svećenika i pomurski Hrvati mogu se oslanjati jedino na pomoć matične domovine.

Povremeno su održavane mise na hrvatskom jeziku u Kaniži i u naseljima prigodom nekih hrvatskih priredaba, kada je dolazio pokojni mons. Blaž Horvat i vježbao s vjernicima hrvatske molitve i pjesme. Predstavnici regije ponovno su zatražili pomoć od Varaždinske biskupije. Prema dogovoru, taj bi se zadatak podijelio na više župnika, usuglašavanja su u tijeku, a do tada kako koja Hrvatska samouprava uspijeva organizirati misu, tako čini.

Danijel Bistrović, ivanovečki župnik

Jožo Kranic, predsjednik petripske Hrvatske samouprave, radovao bi se ako bi mise na hrvatskom jeziku bile češće, jer odista u mjestu već samo stariji ljudi govore hrvatski. Kaže i za sebe da kada dođu gosti iz Hrvatske, začas mu krene hrvatski jezik, ali kada su samo među sobom, već svi govore samo mađarski, jer tako im je lakše.

Ivanovečki je župnik obećao, uzimade li vremena, bit će na raspolaganju i govoriti svetu misu, jer to je vrlo dobro i za vjernike, nakon mise se mogu malo družiti, porazgovarati hrvatski, pa se jačaju međusobni dodiri. Inače, Petriba i Ivanovec surađuje već više od dva desetljeća na kulturnom i športskom polju, i bili bi sretni ako bi to mogli proširiti i na vjeru.

beta

Izložena materijalna kultura pomurskih Hrvata

Iz povijesnih se dokumenata saznaje da su u Sepetniku (Zalska županija) 1789. g. živjeli Mađari, Nijemci i Hrvati, a i danas uz mađarsko stanovništvo živi tri narodnosti (Nijemci, Hrvati i Romi) u miru i međusobnom poštivanju. Njihovom se suradnjom postigao i onaj izložbeni prostor u kojem je uređena zavičajna zbirka povijesti sva četiri naroda, među njima i hrvatske narodnosti. Dio je prostora uređen s materijalnom kulturom pomurskih Hrvata zahvaljujući sakupljačkom radu Zoltana Markača, predsjednika tamošnje Hrvatske samouprave.

U Sepetniku 1880. godine čak 30 % stanovništva tvorili su Hrvati, danas je njihov broj znatno manji, 3 % od sveukupnoga stanovništva. To su većinom obitelji koje su se preselile iz okolnih hrvatskih naselja. U naselju već treći mandat djeluje aktivna Hrvatska samouprava. Zahvaljujući njezinu djelovanju, u zadnje se vrijeme povećao broj onih koji izjašnjavaju svoje hrvatsko podrijetlo. Prema predsjedniku g. Markaču, mnogi već ne govore hrvatski, ali rado se uključuju u hrvatske programe, polako obnavljaju svoje zaboravljene običaje. Samouprava programe nastoji organizirati tako da bude razumljivo i za većinski narod i za druge narodnosti, a često pozivaju i hrvatske kulturne skupine iz okolice, kako bi u njima jačali hrvatsku samosvijest, vježbaju kajkavsko narječje. U mjestu djeluje njemačka narodnosna škola, a za Hrvate Hrvatska samouprava svake godine organizira tečaj hrvatskoga jezika. Predsjednik Markač već godinama obožava stare predmete i godinama ih sakuplja. Zahvaljujući tomu, nova zavičajna zbirka pod naslovom „Naše zajedničko blago“ sadrži mnoštvo starih predmeta iz hrvatskih pomurskih naselja. Otvaranju zavičajne zbirke prethodio je marljiv rad, u selu je utemeljen Odbor lokalne zbirke pod vodstvom Ibolye Sostai. Počelo je s tematskim izložbama, izloženi su predmeti vezani uz poljoprivredu, zatim uz kuhanje, grijanje i tako redom. Objavljen je oglas za mještane da mogu darovati ili posuditi svoje stare predmete za izložbu. Ukupno je 40 obitelji sudjelovalo u tome. Na

stalnoj izložbi uređena je stara soba, kuhinja, predstavljeni su predmeti tradicionalnih zanata. Pri uređenju hrvatske izložbe pomogla je i Rozika Grabant, rodnom iz Pustare, koja se još sjećala stare kolijevke, što je nosila sa sobom mlada kada se udala, kako se pekao kruh kod kuće i mnogih drugih potankosti sa sredine prošloga stoljeća.

beta

Rozika Grabant govori o nekadašnjem životu Hrvata.

Židanski učenici na prijateljskom posjetu

Dani kruha u Mariji Gorici

Židanci na putu do prijatelja

Bio je prohladan i tmuran dan mjeseca listopada. Oblaci su prijeli kišom, a sunce se skrilo i nije se usudilo ni proviriti. Ipak, zrak je odisao radošću i veseljem. U školi Ante Kovačića u Mariji Gorici obilježavali su se dani kruha koji svakoga učine sretnim. Ove godine taj dan je obogatila i radost zbog dolaska naših prijatelja iz Mađarske – Hrvata iz Hrvatskog Židana. Došli su vedri, nasmijani, razgaljenih srca i širokih osmijeha. Iako su stotine kilometara puta bile iza njih, umor se nije vidio: izbrisala ga je sreća zbog susreta. Gosti su najprije malo odahnuli, a onda je počeo program. Djeca su se lijepo družila, pjevala, plesala. Zahvaljivalo se Bogu na ovome danu, na ovom susretu, na daru prijateljstva. Stolovi su, kao i svake godine, bili prepuni kruha, pogača, peciva, kolača. I voća i povrća je bilo u izobilju. Sve to su bili plodovi rada vrijednih ruku. Iskazale su se mame, bake, tete. Svatko je želio napraviti nešto posebno. I svi su se potrudili da susret prođe u ugodnom ozračju. Ako je zapela riječ i izazvala malo nerazumijevanja, pojavio se osmijeh i... sve se razumljelo. Svima se najviše dopalo kolo u koje su se uključili gotovo svi i pjevali, plesali, veselili se i prekrasno družili. No, vrijeme je brzo odmicalo, a dugi put povratka nestrpljivo čekao. Otišlo se na ručak, opet podružilo i – potekao je prijateljski razgovor – kao da se znamo sto godina, kao da nas ne dijele stotine kilometara. Izmijenili su se darovi. Naši veliki prijatelji otišli su obogaćeni knjigama za školsku i gradsku knjižnicu, priborom za crtanje i raznim školskim potrepštinama (dar Školske knjige). Obitelj Sabol je darovala med iz vlastitog pčelinjaka, a gospodin Mario Pušić je donirao vino. Svi su htjeli pridonijeti ljepoti trenutka i – uspjeli su. Mali Židanci su donijeli darove za učenike 1. razreda. I tako, malo po malo, došao je i trenutak rastanka. Prozorska stakla autobusa ispunila su nasmiješena lica i ruke koje su mahale – Hvala! Bilo je lijepo! Doći ćemo opet!

Antica Rajčić
ravnateljica OŠ Ante Kovačića

KEMLJA – KUD „Konoplje“ ovo ljeto organizira drugi „Barbarin večer“, 12. novembra, u subotu, početo od 19 uri, u Kulturnom domu Kemlje. Na programu su sve Barbare od tancošev ke čedu pokazati, ča znači po starom kemljanskom zakonu Barbara i kako se maskira za Barbaru po tom starom hrvatskom običaju, koji se i dandanas čuva u dotičnom selu. Unutar programa stručni žiri će ocijeniti Barbare ke se naticaju za tri vridne nagrade. Goste čeka živa mužika sa zabavom, tancem i hrvatskom plesačnicom. Ovo je veselje svim onim ki si donesu sobom jilo i pilo, ar prodavati se ništ' neće. Svakoga srdačno čekaju organizatori na ov „Paj zi culom“.

KOLJNOF – U koljnofskoj Dvojezičnoj školi i čuvarnici „Mihovil Naković“ se priredjuje 10. novembra, u četvrtak, začeto od 10 uri, Gradišćanska olimpijada. Ovput su izabrane dvi športske grane, floorball i boća, za tri kategorije od 5. do 8. razreda gradišćanskih osnovnih škol. Maksimalan broj diozimateljev po ekipa je 16 školarov u pratnji dvih učiteljev. Glavne organizatorke regionalne športske priredbe su Biserka Brindza i Noemi N. Kovač, učiteljice tjelesnoga odgoja u Koljnofu. Spravišće će se realizirati uz potporu Ministarstva ljudskih resursov i Koljnofskoga hrvatskoga društva.

PRISIKA – Hrvatska samouprava Prisike i Zbirka sakralne umjetnosti s djelatnicom Mirjanom Šteiner po prvi put organizira u Muzeju „Dan lepnja i renovice“. Gastronomski susret je predvidjen 5. novembra, u subotu, u Muzeju, pri kom će plajgorska, prisička i židanska ekipa začeti, ujutro u osam uri, praviti lokalne specijalitete. Ki kani, more poslati svoje lepnje za pokazati i kušati. U 13 uri je objed, potom slijedi ura kulture s nastupom židanskih i mjesnih mališanov ter Prisičkih tamburašev.

PETROVO SELO – Četvrti Dan kuhanja se priredjuje u južnogradišćanskom selu, 5. novembra, u subotu, početo od devet uri. Glavni kuhari su Vilmos Dezső, Gyula Gaál, Norbert Pauković, Imre Pauković, Gabor Toth i Gabor Pataki s ekipami. Dicu čekaju ručne djelaonice, pečenje palačinke, a u 12 uri je objed. Od 13 uri slijedi otpodnevno druženje, a uvečer bal s grupom Čungam. Svi dohotki dana idu u kasu čuvarnice, škole i športskom društvu. Priredbu podupiraju Johann Živković, Zaklaza Petrovo Selo, Seoska samouprava Petrovoga Sela, Hrvatska samouprava Petrovoga Sela, restoran Pinka, Dobrovoljno ognjogasno društvo Petrovoga Sela.

BUDIMPEŠTA – Na poziv Hrvatske samouprave Angyalfölda HOŠIG-ova Literarna i plesna scena s kazališnom predstavom „Vremeplov“ gostuje u Općeprosvjetoj središtu „Attila József“ toga okruga (Budimpešta XIII., Trg Attila Józsefa 4), 17. studenoga 2016. s početkom 18 sati. Predstava je na hrvatskome jeziku, s mađarskim titlom. Organizatori svakoga rado očekuju. Ulaz je besplatan!

BIKIĆ – Samouprava naselja putem natječaja Ministarstva gospodarstva osvojila je potporu u iznosu od 34 059 027 forinta za obnovu kuhinje u vlastitom održavanju. Na taj će se način između ostalih ostvariti izmjena unutarnjih vrata i prozora, popločit će se prostor za kuhanje i prostorije koje su vezane za nj, obaviti će se izmjena vodnih uređaja – bojleri, cijevi, slavine, umivaonici i drugo – postaviti će se solarni sustav za toplu vodu, izgraditi će se suvremeno prozračivanje prostora, obnoviti će se električni sustav od armature do prekidača i utičnica, a predviđena je i nabava najvažnijih strojeva, pećnica te raznih drugih uređaja: namještaj, police, stolovi, stroj za pranje suđa i drugo.

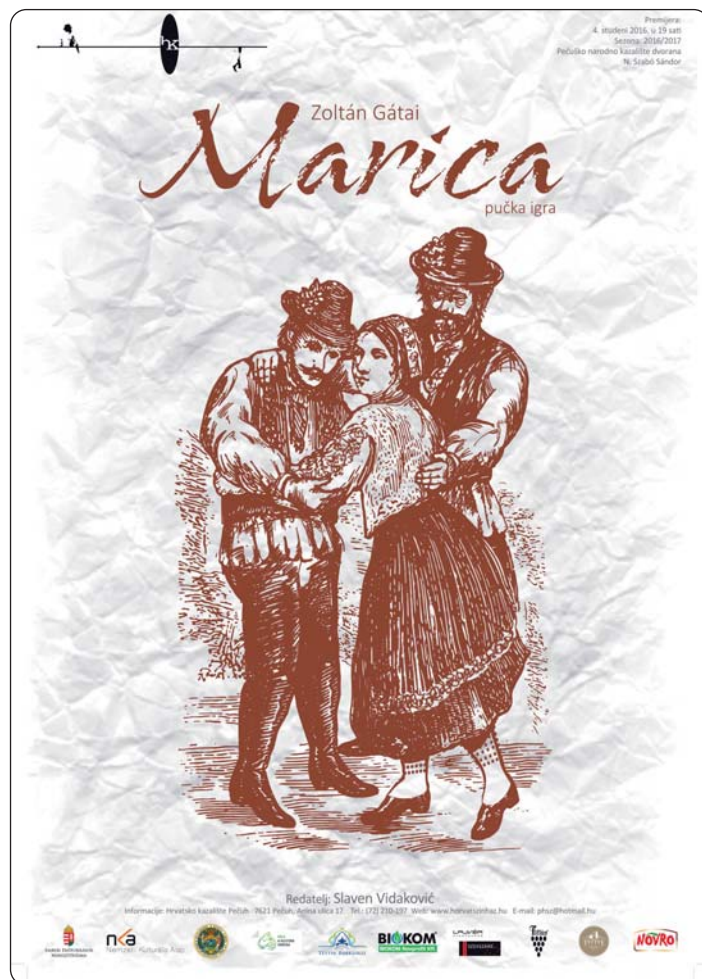
Redovita sjednica i Javno saslušanje HDS-ove Skupštine

BUDIMPEŠTA – Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, njezin predsjednik Ivan Gugan saziva sjednicu Skupštine, koja je ujedno i javno saslušanje, koja će biti održana 5. studenoga 2016. godine u 10 sati u Uredu Hrvatske državne samouprave (Budimpešta, Ul. Lajosa Bíróa 24).

Za sastanak predlaže ovaj dnevni red:

- 1) Predsjednikovo izvješće o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik.
Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 2) Prijedlog HDS-ova Plana rada za 2017. godinu. Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 3) Donošenje odluke o Planu unutarnjeg nadzora za 2017. godinu. Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 4) Izmjena i dopuna Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave prema primjedbama Državnog ureda. Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 5) Izmjene i dopune osnivačkih dokumenata ustanova Hrvatske državne samouprave prema primjedbama Državne ravnice. Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 6) Donošenje odluke o rezultatu javne nabave za obnovu zgrade Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj u Vlačićima.
Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 7) Rasprava o osiguranju zgrade za sjedište Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj i o prihvaćanju državne potpore za obnovu. Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 8) Rasprava o pripremi II. etape izgradnje nove zgrade Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu i o prihvaćanju državne potpore. Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 9) Donošenje odluke o potpori za obnovu vukovarskog vodotornja. Referent: Ivan Gugan, predsjednik;
- 10) Razno;
- 11) Javna tribina.

KISEG – Po informaciji Šandora Petkovića, predsjednika Hrvatske samouprave u spomenutom gradu, tradicionalni kiritof i Hrvatski dan se priredjuje 5. novembra, u subotu. Program će se začeti u 16 uri s hrvatskom mašom u celebriranju dr. Antona Kolića, umirovljenoga farnika iz Austrije, u crkvi Sv. Emericha. Potom će se vijenac položiti kod zgrade, kade se je školovao gradišćanski pjesnik i duhovnik ter znanstvenik Mate Meršić Miloradić. Program se nastavlja u Društvenom domu „János Brenner“ (Ulica Kelcz-Adelffy 6) s jačkarnim nastupom Nardarskoga zbora i domaćih jačkarov i jačkaric „Zore“. Na balu će svirati petrovski Janoš Timar ki se je nedavno vratio s turneje iz Amerike.

BUDIMPEŠTA – Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, njezin predsjednik Ivan Gugan sazva je zatvorenu sjednicu Skupštine za 5. studenoga 2016. godine u 12 sati u Ured Hrvatske državne samouprave (Budimpešta, Ul. Lajosa Bíróa 24). Za sastanak je predložen ovaj dnevni red: 1) Donošenje odluke o imenovanju voditelja Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj. Referent: Ivan Gugan, predsjednik; 2) Razno.

ZAGREB – U prostorima Hrvatske matice iseljenika 4. studenog održat će se 22. Forum manjina na temu „Mladi u hrvatskim manjinskim zajednicama – sadašnjost i perspektiva“. Ovaj se skup redovito bavi problemima hrvatskih manjina u susjednim zemljama. Organizira ga novi voditelj Odjela za hrvatske manjine mr. sc. Marin Knezović. Kako mladi pripadnici hrvatskih manjinskih zajednica mogu sačuvati svoja posebna obilježja, a da se pri tome integriraju u socijalni, ekonomski i kulturni sustav većinskog društva? Kakvu ulogu mogu imati mediji i suvremene komunikacijske tehnologije u očuvanju manjinskog identiteta? Kako u većoj mjeri uključiti mlade osobe u aktivnosti manjinskih zajednica? – samo su neka od pitanja na koja će pokušati odgovoriti predstavnici manjina i ostali sudionici skorašnjega skupa.